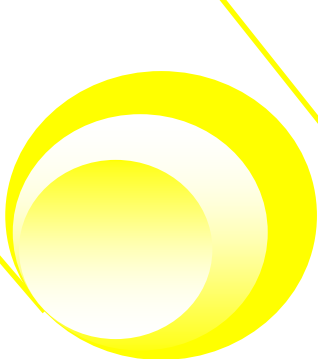

Školní vzdělávací program základní školy

„ŠKOLA PRO ŽIVOT“

**Mateřská škola, základní škola a střední škola
Slezské diakonie**

Frýdecká 34, Český Těšín

Školní vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální

Díl I – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

Díl II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Školní vzdělávací program je vypracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor základní škola speciální (MŠMT, 2008).

Motivační název

Škola pro život

V souladu s ustanovením odst. 1) písm. a) §168 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů byl školní vzdělávací program schválen Radou a ředitelkou školy Mgr. Zuzanou Filipkovou, Ph.D. a projednán: Školskou radou dne 29. 09. 2021

Pedagogickou radou dne 25. 08. 2021

V Českém Těšíně dne 29. 09.2021

Podpis ředitelky školy

.....
Mgr. Zuzana Filipková, Ph.D

Obsah

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	6
1.1 Název a adresa školy	6
1.2 Ředitelka školy.....	6
1.3 Kontakty	6
1.4 Zřizovatel	6
2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	7
2.1 Zastoupení školy v jednotlivých městech	7
2.2 Charakteristika pedagogického sboru	8
2.3 Charakteristika žáků	8
2.4 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími subjekty.....	8
2.5 Spolupráce s ostatními organizacemi	8
2.6 Dlouhodobé projekty.....	8
2.7 Výchovné a vzdělávací strategie	9
Díl I - Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením	12
Učební plány	13
3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	16
3.1 Vyučovací předmět Čtení.....	16
3.2 Vyučovací předmět Psaní.....	28
3.3 Vyučovací předmět Řečová výchova	39
4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE.....	50
4.1 Vyučovací předmět Matematika	50
5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	62
5.1 Vyučovací předmět Informační a komunikační technologie	62
6 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT	70
6.1 Vyučovací předmět Člověk a jeho svět.....	70

7 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SPOLEČNOST	81
7.1 Vyučovací předmět Člověk a společnost	81
8 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA	87
8.1 Vyučovací předmět Člověk a příroda	87
9 VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA	93
9.1 Vyučovací předmět Hudební výchova	93
9.2 Vyučovací předmět Výtvarná výchova	99
10 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ	105
10.1 Vyučovací předmět Výchova ke zdraví	105
10.2 Vyučovací předmět Tělesná výchova	109
11 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	118
11.1 Vyučovací předmět Člověk a svět práce	118
Díl II - Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami	128
Učební plán	129
12 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A KOMUNIKACE	131
12.1 Vyučovací předmět Rozumová výchova	131
12.2 Vyučovací předmět Řečová výchova	134
13 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT	137
13.1 Vyučovací předmět Smyslová výchova	137
14 VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA	141
14.1 Vyučovací předmět Hudební výchova	141
14.2 Vyučovací předmět Výtvarná výchova	143
15 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ	145
15.1 Vyučovací předmět Pohybová výchova	145
15.2 Vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova	147
16 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	149

16.1 Vyučovací předmět Pracovní výchova.....	149
17 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ	153
17.1 Formy hodnocení.....	153
17.2 Hodnocení žáků na vysvědčení	153
17.3 Kritéria hodnocení dosažené úrovně požadovaných kompetencí	153

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 Název a adresa školy

Mateřská škola, základní škola a střední škola Slezské diakonie
Frýdecká 34, 737 01, Český Těšín

1.2 Ředitelka školy

Mgr. Zuzana Filipková, Ph.D.

Tel.: 558 746 360

z.filipkova@slezskadiakonie.cz

1.3 Kontakty

1. zástupkyně ředitelky školy:	Ing. Alena Skotnicová
Tel.: 737 265 946
E-mail: a.skotnicova@skolasd.eu
2. zástupkyně ředitelky školy:	PhDr. Mgr. Irena Čechová
Tel.: 737 219 382
E-mail: i.cechova@skolasd.eu

E-mail: cps.diakonie@tiscali.cz

www.skolasd.eu

IZO: 610 300 814

IČO: 70 240 655

1.4 Zřizovatel

Slezská církev evangelická augsburského vyznání

Na Nivách 7, 737 01 Český Těšín

Tel.: +420 558 764 200

E-mail: sekretariat@sceav.cz

www.sceav.cz

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola, základní škola a střední škola Slezské diakonie poskytuje vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, primárně těm s mentálním postižením, vícečetným postižením a autismem. Pracoviště školy můžeme najít v Českém Těšíně, Bohumíně, Karvině a Ostravě. Předností naší školy jsou především menší pracoviště a individuální přístup ke každému dítěti a žákovi s pomocí moderních výukových metod, to vše s láskou a péčí na základě křesťanských hodnot.

2.1 Zastoupení školy v jednotlivých městech

Český Těšín	
MŠ, ZŠ Třanovského 10	SŠ Dukelská 2096/5a
Vedoucí odloučeného pracoviště: Ing. Hana Hudečková Tel.: 739 602 705 E-mail: h.hudeckova@skolasd.eu	Vedoucí odloučeného pracoviště: Mgr. Jolanta Sodzawiczná Tel.: 703 434 863 E-mail: j.sodzawiczna@skolasd.eu

Bohumín	
MŠ, ZŠ Nerudova 1041	ZŠ, SŠ nám. Svobody 7
Vedoucí odloučeného pracoviště: Mgr. Maria Galuszková Tel.: 731 685 868 E-mail: m.galuszkova@skolasd.eu	

Karviná	
MŠ, ZŠ, SŠ Horova 654/4	
Vedoucí odloučeného pracoviště: PhDr. Mgr. Helena Kriegelová Tel.: 739 525248 E-mail: h.kriegelova@skolasd.eu	

Ostrava	
ZŠ Klostermannova 1586/25	SŠ Štramberská 2871/47
Vedoucí odloučeného pracoviště: Mgr. Miroslav Kantor Tel.: 739 484 518 E-mail: m.kantor@skolasd.eu	

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří speciální pedagogové, asistenti pedagogů a vychovatelé školní družiny. Učitelé vykonávající pedagogickou činnost, jsou plně kvalifikovaní, své profesní kompetence si pravidelně zkvalitňují a rozšiřují formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

2.3 Charakteristika žáků

Jsme školou zřízenou pro žáky dle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Škola se zaměřuje na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jejichž míra a závažnost je důvodem k zařazení do speciálního vzdělávání. Žáci jsou přijímáni na základě doporučení školského poradenského zařízení, žádosti zákonného zástupce a jeho informovaného souhlasu.

2.4 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími subjekty

Spolupráce se zákonnými zástupci je založená na vzájemné důvěře a dobré úrovni komunikace. Je jednou z podmínek kvalitního vzdělávání a výchovy žáků.

Zákonní zástupci mohou získat informace o studijních výsledcích a chování svého dítěte:

- na třídních schůzkách
- při osobních konzultacích s pedagogy
- na individuálně dohodnutých schůzkách s pedagogickými pracovníky školy
- prostřednictvím deníčku a žakovské knížky
- telefonicky

2.5 Spolupráce s ostatními organizacemi

Spolupracujeme se Slezskou diakonií, speciálně pedagogickými centry, případně pedagogicko psychologickými poradnami, základními a středními školami, městskými knihovnami, komunitními centry, církevními sbory, mezinárodními organizacemi atd.

2.6 Dlouhodobé projekty

Škola se průběžně zapojuje do projektů MŠMT a EU.

2.7 Výchovné a vzdělávací strategie

Cílem vzdělávacích aktivit je rozvíjet psychické i fyzické schopnosti a předpoklady žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vybavit je takovými vědomostmi, dovednostmi a návyky, které jim umožní v maximální možné míře se zapojit do společenského života.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Kompetence k učení

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- rozvíjet postoje, dovednosti a způsoby rozhodování metodami, které umožňují přímou zkušenost
- propojit informace se skutečným životem
- hodnotit formou zpětné vazby
- poskytovat osobní příklad
- motivovat žáky k učení
- vést žáka k plánování, organizování a hodnocení vlastní činnosti
- podněcovat žáka k dalšímu učení kladných hodnocením jeho výkonu

Kompetence k řešení problémů

- při výuce motivovat žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- vnímat nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ní, rozpoznat a pochopit problém
- využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému
- uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotit
- podle svých schopností a dovedností zapojovat žáky do soutěží

Kompetence komunikativní

- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory, vyjádřit se výstižně, a kultivovaně
- naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňovat kvalitu práce
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat, aby bylo dosaženo pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- vyvozovat sociální kompetence na praktických cvičeních a úkolech

Kompetence občanské

- respektovat přesvědčení druhých lidí, být schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení
- chápat základní principy, na nichž spočívají společenské normy, být si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhodovat se podle dané situace, poskytovat dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožující život a zdraví člověka
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých
- používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí
- využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje
- vést žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci

Díl I

**Vzdělávání žáků se středně těžkým
mentálním postižením**

Učební plány

1. STUPEŇ		ROČNÍK						CELKEM	MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE	DISPONIBILNÍ ČASOVÁ DOTACE
		1. období			2. období					
VZDĚLÁVACÍ OBLAST	PŘEDMĚT	1.	2.	3.	4.	5.	6.			
Jazyková komunikace	Čtení	4	4	4	4	3	3	22	16	6
	Psaní	2	2	2	2	2	2	12	10	2
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12	12	0
Matematika a její aplikace	Matematika	2	2	2	2	3	3	14	12	2
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie					1	1	2	2	0
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	2	2	3	3	3	3	16	16	0
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	2	2	2	9	9	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	2	9	9	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	18	18	0
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	3	3	3	4	4	4	21	21	0
Celkem dle ŠVP		20	20	21	24	25	25	135	125	10

2. STUPEŇ		ROČNÍK				CELKEM	MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE	DISPONIBILNÍ ČASOVÁ DOTACE
VZDĚLÁVACÍ OBLAST	PŘEDMĚT	7.	8.	9.	10.			
Jazyková komunikace	Čtení	4	4	4	4	16	12	4
	Psaní	3	3	3	1	10	7	3
	Řečová výchova	1	1	1	1	4	4	0
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	4	16	12	4
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	1	1	1	1	4	4	0
Člověk a společnost	Člověk a společnost	2	2	2	2	8	8	0
Člověk a příroda	Člověk a příroda	3	3	3	3	12	12	0
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4	4	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	4	4	0
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví			1	1	2	2	0
	Tělesná výchova	3	3	3	3	12	12	0
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	6	6	5	5	22	22	0
Celkem dle ŠVP		29	29	29	27	114	103	11

Zkratky názvů vzdělávacích předmětů			
1. stupeň		2. stupeň	
Čtení	ČT	Čtení	ČT
Psaní	PS	Psaní	PS
Řečová výchova	ŘV	Řečová výchova	ŘV
Matematika	M	Matematika	M
Informační a komunikační technologie	ICT	Informační a komunikační technologie	ICT
Člověk a jeho svět	ČJS	Člověk a společnost	ČS
Hudební výchova	HV	Člověk a příroda	ČP
Výtvarná výchova	VV	Hudební výchova	HV
Tělesná výchova	TV	Výtvarná výchova	VV
Člověk a svět práce	ČSP	Výchova ke zdraví	VZ
		Tělesná výchova	TV
		Člověk a svět práce	ČSP

3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

3.1 Vyučovací předmět Čtení

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahem vyučovacího předmětu **Čtení** je postupné osvojování písmen, slov a vět, které vede k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného textu a čtení snadného, krátkého textu s porozuměním.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Obsah vzdělávací oblasti **Jazyková komunikace** se realizuje ve vzdělávacích předmětech **Čtení, Psaní a Řečová výchova**. Rozvíjí u žáků používání mluvené i písemné podoby jazyka a alternativní formu komunikace. Vzdělávací oblast je realizována ve všech ročnících vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- rozvíjí správnou techniku čtení a psaní
- klade důraz na čtení s porozuměním a orientaci v textu
- vede žáky k systematickému ukládání informací
- nabízí žákům různé druhy textů k rozvoji čtenářské gramotnosti

Kompetence k řešení problémů

- zadává žákům úkoly zaměřené na práci s chybou v textu
- vytváří modelové situace
- vede žáky využívat a používat informace z různých zdrojů

Kompetence komunikativní

- rozvíjí řečové schopnosti žáků
- poskytuje žákovi dostatečný prostor k vyjádření
- rozšiřuje slovní zásobu žáků
- zařazuje do výuky úlohy na čtení s porozuměním

- využívá verbální i neverbální komunikaci vzhledem k individuálním možnostem každého žáka
- klade důraz na základní pravidla komunikace
- motivuje žáka k umění naslouchat ostatním lidem

Kompetence sociální a personální

- vede žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc
- podporuje diskuzi žáků v malých skupinách i v rámci celé třídy
- vede žáky ke spolupráci ve dvojicích a ve skupinách
- zařazuje do výuky jazykové hry

Kompetence občanské

- klade důraz na dodržování společenských norem při účasti na kulturních akcích
- vede žáky k respektování individuálních rozdílů při plnění zadaných úkolů

Kompetence pracovní

- klade důraz na bezpečnost a hygienu práce při používání pracovních pomůcek
- pozitivně motivuje žáky k dokončení zadaného úkolu
- vede žáky k využívání získaných znalostí k jejich dalšímu rozvoji

ČTENÍ

1. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání	diferenciační cvičení
orientovat se na stránce i řádku	rozvoj zrakového a sluchového vnímání
Průřezová témata 1. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - psychohygiena Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice

ČTENÍ

2. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik	alternativní způsoby čtení, vyvozování hlásek a písmen
tvořit věty podle obrázků	čtení obrázků, slabik, slov
Průřezová témata 2. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - psychohygiena
	Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	vztah člověka a prostředí

ČTENÍ
3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem	čtení jednoduchých vět a obrázků
Průřezová témata 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - psychohygiena Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	- Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	- kulturní difference - lidské vztahy
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	vztah člověka a prostředí

ČTENÍ

4. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen	analyticko – syntetické činnosti
umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek	alternativní způsoby čtení, čtení obrázků
Průřezová témata 4. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - psychohygiena Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	- kulturní difference - lidské vztahy
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	vztah člověka a prostředí

ČTENÍ

5. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
přednášet krátké říkanky a básničky	koncentrační cvičení – naslouchání, poslech pohádek, veršů a říkadel
orientovat se ve větě	čtení a tvoření jednoduchých vět
Průřezová témata 5. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí - psychohygiena Sociální rozvoj - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	- kulturní difference - lidské vztahy
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	vztah člověka a prostředí

ČTENÍ
6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
číst s porozuměním jednoduché věty	čtení a tvoření jednoduchých vět, alternativní způsoby čtení
rozlišit stejně znějící slova různého významu	analyticko – syntetické činnosti, diferenciační cvičení, rozvoj zrakového a sluchového vnímání
Průřezová témata 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • poznávání lidí • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference • lidské vztahy • etnický původ • multikulturalita

ČTENÍ
7. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
číst všechna tiskací i psaní písmena	prohlubování čtenářských dovedností, práce s textem – obrázkové knihy, sociální čtení
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • poznávání lidí • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference • lidské vztahy • etnický původ • multikulturalita

ČTENÍ
8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat čtení krátkého jednoduchého textu	prohlubování čtenářských dovedností – časopisy, knihy, noviny
orientovat se ve čteném textu	práce s textem, čtení s porozuměním, využití PC
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • poznávání lidí • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference • lidské vztahy • etnický původ • multikulturalita

ČTENÍ
9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text	poslech a reprodukce – poslech příběhů, pohádek, reprodukce přečteného
přednášet říkanky a básničky	poslech a reprodukce – recitace, dramatizace; základní literární pojmy – rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • poznávání lidí • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference • lidské vztahy • etnický původ • multikulturalita

ČTENÍ
10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků	návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem; sociální čtení
získat pozitivní vztah k literatuře	literární druhy – literatura pro děti a mládež; pojmy – pověst, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadlo, film, herec
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání • sebepoznání a sebepojetí • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • poznávání lidí • mezilidské vztahy Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti • hodnoty, postoje, praktická etika
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	• občanská společnost a škola • občan, občanská společnost a stát
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference • lidské vztahy • etnický původ • multikulturalita

3.2 Vyučovací předmět Psaní

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Psaní** rozvíjí grafické dovednosti žáků, jejich jemnou motoriku a grafomotoriku, a tím zároveň stimuluje jejich myšlení. Získávání grafických dovedností, postupné zvyšování kvality a rychlosti písma a praktické využívání získaných dovedností dává žákům možnost jednoduché písemné komunikace.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- klade důraz na rozvoj motorických a grafomotorických schopností

Kompetence k řešení problémů

- vede žáky k tomu, aby se nenechali odradit případným nezdarem

Kompetence komunikativní

- poskytuje žákovi dostatečný časový prostor k písemnému vyjádření
- rozšiřuje slovní zásobu žáků

Kompetence sociální a personální

- vede žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc
- vede žáky ke spolupráci ve dvojicích a ve skupinách
- zařazuje do výuky jazykové hry

Kompetence občanské

- vede žáky k respektování individuálních rozdílů při plnění zadaných úkolů

Kompetence pracovní

- klade důraz na bezpečnost a hygienu práce při používání pracovních pomůcek
- pozitivně motivuje žáky k dokončení zadaného úkolu
- vede žáky k využívání získaných znalostí jejich dalšímu rozvoji

PSANÍ

1. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním	základní hygienické návyky při psaní
dodržovat správné držení psacího náčiní	rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, grafomotoriky a pohybové koordinace, uvolňovací cvičení
Průřezová témata 1. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání • sebepoznání a sebepojetí • psychohygiena Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice

PSANÍ**2. ročník**

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
vyvodit písmena podle obrázků	směrová orientace; orientace na řádku a na stránce
psát velká hůlková písmena	alternativní nácvik psaní
Průřezová témata 2. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání

PSANÍ

3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
napsat hůlkovým písmem své jméno	psaní hůlkového písma; opis a přepis
psát a spojovat písmena a tvořit slabiky	psaní hůlkového písma, slabiky, slova i podle nápovědy; opis a přepis
odlišovat délku samohlásek	rozeznávání hlásek a písmen
Průřezová témata 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj rozvoj schopností poznávání
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	etnický původ

PSANÍ

4. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
psát písmena, která umí číst	rozeznávání hlásek a písmen; opis a přepis
ovládat psaní hůlkového písma	psaní krátkých slovních spojení
Průřezová témata 4. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání

PSANÍ

5. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
opsat číslice	psaní číslic; opis a přepis
opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova	psaní slabik, slov i podle nápovědy; opis a přepis; psaní krátkých slovních spojení
Průřezová témata 5. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• etnický původ

PSANÍ

6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
psát písmena a slabiky podle diktátu	uvolňovací cvičení; směrová orientace, orientace na řádku a na stránce; psaní slabik, slov a krátkých spojení
Průřezová témata 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• etnický původ

PSANÍ**7. ročník**

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
psaní číslic i podle nápovědy	psaní číslic
opsat slova a jednoduché věty	opis slov
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • rozvoj schopností poznávání
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• etnický původ

PSANÍ
8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
dbát na čitelný písemný projev	psaní psacích písmen, přepisování slov, vět a jednoduchých textů; diktát slov a krátkých vět
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	- rozvoj schopností poznávání - etnický původ

PSANÍ**9. ročník**

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy	psaní psacích písmen; opis a přepis slov – převedení tištěných písmen do psané podoby; přepisování slov, vět a jednoduchých textů; psaní na PC
přepsat krátký jednoduchý text	převedení tištěných písmen do psané podoby; přepisování slov, vět a jednoduchých textů, psaní na PC; diktát slov a krátkých vět
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj rozvoj schopností poznávání
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	etnický původ

PSANÍ

10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
podepsat se psacím písmem	psaní psacích písmen
napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru	úprava psaného textu; psaní adresy a krátké korespondence; psaní pomocí PC
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj rozvoj schopností poznávání
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	etnický původ

3.3 Vyučovací předmět Řečová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Řečová výchova** se zaměřuje na osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené podobě na správné a srozumitelné vyjadřování a rozvíjí komunikační dovednosti žáků, které jsou předpokladem funkčního dorozumívání s okolím, úspěšné sociální integrace a jejich dalšího vzdělávání. Vzhledem k individuálně variabilním schopnostem je nezbytné rozvíjení a budování řeči přiměřeně věku a schopnostem jednotlivých žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- klade důraz na rozvoj vyjadřovacích schopností
- používá výukové programy k procvičování učiva

Kompetence k řešení problémů

- vede žáky k tomu, aby se nenechali odradit případným nezdarem

Kompetence komunikativní

- rozvíjí řečové schopnosti žáků
- rozšiřuje slovní zásobu
- využívá verbální i neverbální komunikaci vzhledem k individuálním možnostem každého žáka

Kompetence sociální a personální

- vede žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc
- vede žáky ke spolupráci ve dvojicích a ve skupinách
- zařazuje do výuky jazykové hry

Kompetence občanské

- vede žáky k respektování individuálních rozdílů při plnění zadaných úkolů

Kompetence pracovní

- zařazuje do výuky různé didaktické hry

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

1. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
odpovídat na otázky slovem, větou	dechová, hlasová a artikulační cvičení; edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu
popsat jednoduché obrázky	rozvoj komunikace - alternativní a augmentativní způsoby komunikace; výslovnost, intonace, rytmižace; popis obrázků
Průřezová témata 1. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

2. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	poslech předčítaného textu
reprodukovat jednoduché říkanky a básničky	reprodukce a dramatizace; říkanky, básničky, jednoduché příběhy
Průřezová témata 2. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice

ŘEČOVÁ VÝCHOVA
3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
reprodukovat krátký text podle otázek	rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích
Průřezová témata 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

4. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování	výslovnost, intonace, rytmižace; alternativní a augmentativní způsoby komunikace
domluvit se v běžných situacích	rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích
popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek	popisy obrázků; přednes, vyprávění
Průřezová témata 4. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

5. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká	reprodukce a dramatizace; jednoduché příběhy
vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku	výslovnost, intonace, rytmizace; přednes, vyprávění; popisy obrázků
Průřezová témata 5. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference • multikulturalita

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek	dechová, hlasová a artikulační cvičení; výslovnost, intonace, rytmicizace; reprodukce a dramatizace, jednoduché příběhy
reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy	poslech předčítaného textu; výslovnost, intonace, rytmicizace; reprodukce a dramatizace
Průřezová témata 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj • komunikace
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• Evropa a svět nás zajímá

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

7. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit o zřetelnou výslovnost	rozšiřování slovní zásoby, základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmižace
dbát na kulturu mluveného projevu	edukace a reedukace řeči; rozvíjení fonemického sluchu
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj • komunikace
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• Evropa a svět nás zajímá • objevujeme Evropu a svět

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
používat věty se správnými gramatickými strukturami	základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmicizace; rozšiřování slovní zásoby
dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku	mimozajazykové prostředky řeči – mimika a gesta
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj • komunikace
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• Evropa a svět nás zajímá • objevujeme Evropu a svět

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace	základní komunikační pravidla; konverzační cvičení; tvorba otázek a odpovědí
popsat děje, jevy a osoby na obrázcích	rozšiřování slovní zásoby; alternativní způsoby komunikace; mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj • komunikace • kooperace a kompetice
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• Evropa a svět nás zajímá • objevujeme Evropu a svět

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity	rozšiřování slovní zásoby; alternativní způsoby komunikace; mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta
převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení	základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmitizace; alternativní způsoby komunikace; mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj • komunikace • kooperace a kompetice
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• Evropa a svět nás zajímá • objevujeme Evropu a svět

4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

4.1 Vyučovací předmět Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Matematika** je založen na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Matematika prolíná celým základním vzděláváním, učí je dovednostem a praktickým činnostem využitelným v praktickém životě.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Matematika** je rozdělen na tematické okruhy: *Řazení a třídění předmětů, Čísla a početní operace, Závislosti, vztahy a práce s daty, Základy geometrie.*

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- klade důraz na porozumění matematickým úlohám
- využívá práci s chybou jako pozitivního prvku
- poskytuje žákům dostatek příležitostí k procvičování osvojených matematických postupů hravou formou
- rozvíjí paměť a logické myšlení prostřednictvím matematických operací
- zdokonaluje grafický projev a základní rýsovací dovednosti
- rozvíjí u žáků schopnost zhodnotit vlastní pokrok v matematice

Kompetence k řešení problémů

- předkládá žákům ve výuce názorné pomůcky a manipulativa k řešení matematických problémů
- posiluje u žáků schopnost překonat případný neúspěch při řešení praktických úloh
- zařazuje do výuky modelové situace, prostřednictvím kterých si žáci osvojují znalosti a dovednosti pro praktický život

Kompetence komunikativní

- zadává jednoznačné a srozumitelné pokyny
- využívá ve výuce technické informační a komunikační prostředky
- klade důraz na užívání správné terminologie

Kompetence sociální a personální

- rozvíjí u žáků důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení matematických úloh
- klade důraz na spolupráci žáků při řešení problémových úloh z běžného života
- umožňuje žákům v případě potřeby požádat o pomoc spolužáků i učitelů

Kompetence občanské

- rozvíjí pozitivní postoj k matematice

Kompetence pracovní

- učí žáky aplikovat matematické znalosti a dovednosti v běžném životě
- vede žáky k účinné manipulaci s matematickými pomůckami
- učí žáky podle jednoduchého návodu a postupu

MATEMATIKA

1. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Řazení a třídění předmětů orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký - úzký	porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, hodně – málo, drahý – levný, všichni – nikdo); manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti (malý – velký, krátký – dlouhý)
Řazení a třídění předmětů orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře - dole	orientace na ploše; porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, hodně – málo, drahý – levný, všichni – nikdo)
Číslo a početní operace číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10	porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak
Číslo a početní operace psát číslice 1 – 5 i podle diktátu	diktát čísel a jednoduchých příkladů
Závislosti, vztahy a práce s daty používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu	úlohy na orientaci v prostoru a čase
Základy geometrie porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší	porovnávání délky předmětů

MATEMATIKA

2. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Řazení a třídění předmětů třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu	porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií; manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti
Číslo a početní operace umět rozklad čísel v oboru do 5	zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě, číselná osa
Číslo a početní operace orientovat se v číselné řadě 1 - 10	porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak; číselná osa
Závislosti, vztahy a práce s daty modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek	úlohy na orientaci v prostoru a čase
Základy geometrie poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)	základní geometrické tvary, čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník

MATEMATIKA

3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Řazení a třídění předmětů řadit předměty zleva doprava	orientace na ploše; manipulace s předměty; třídění podle různých kritérií; řazení předmětů podle dané vlastnosti
Číslo a početní operace sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5	sčítání, odčítání; početní operace s nulou; zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě; číselná osa
Číslo a početní operace znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat	porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak; sčítání, odčítání; diktát čísel a jednoduchých příkladů
Závislosti, vztahy a práce s daty doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10	jednoduché tabulky
Závislosti, vztahy a práce s daty uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	peníze (bankovky, mince)
Základy geometrie rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech	základní geometrické tvary, čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník

MATEMATIKA

4. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Řazení a třídění předmětů orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší	porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií; řazení předmětů podle dané vlastnosti (malý – velký, krátký – dlouhý); manipulace s předměty
Řazení a třídění předmětů rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed	orientace na ploše
Číslo a početní operace číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100	obor přirozených čísel do 100; číselná osa; diktát čísel
Číslo a početní operace umět rozklad čísel do 20 bez přechodu před desítku	zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě; číselná osa
Závislosti, vztahy a práce s daty používat výrazy vpravo - vlevo	úlohy na orientaci v prostoru
Závislosti, vztahy a práce s daty rozlišovat pojmy rok, měsíc, den	úlohy na orientaci v čase
Základy geometrie kreslit křivé a přímé čáry	křivé a přímé čáry

MATEMATIKA

5. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Řazení a třídění předmětů orientovat se na ploše	orientace na ploše
Řazení a třídění předmětů porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků	porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií
Číslo a početní operace zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu	zápis a rozklad čísel v desítkové soustavě; početní operace s nulou; diktát čísel a jednoduchých příkladů
Číslo a početní operace sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku	sčítání, odčítání; početní operace s nulou
Číslo a početní operace řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20	jednoduché slovní úlohy z praktického života
Závislosti, vztahy a práce s daty doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20	jednoduché tabulky
Závislosti, vztahy a práce s daty uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi	peníze (bankovky, mince)
Základy geometrie poznat rozdíl mezi čarou a přímkou	křivé a přímé čáry; přímky
Základy geometrie používat pravítko při rýsování přímek	používání pravítka; přímky

MATEMATIKA

6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Řazení a třídění předmětů třídít předměty podle pořadí ve skupinách	manipulace s předměty; tvoření skupin prvků
Řazení a třídění předmětů přirazovat předměty podle číselné řady	určování počtu, porovnávání čísel, kvantitativní vztahy
Číslo a početní operace psát čísla do 100	zápis čísla v desítkové soustavě, diktát čísel
Číslo a početní operace zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku	obor přirozených čísel do 100; sčítání, odčítání; jednoduché slovní úlohy z praktického života
Číslo a početní operace umět použít kalkulátor	seznámení se s kalkulátorem
Závislosti, vztahy a práce s daty určit čas s přesností na celé hodiny	úlohy na orientaci v prostoru a čase; jednotky času (práce s hodinami)
Závislosti, vztahy a práce s daty znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram	jednotky délky a hmotnosti (měření, vážení)
Základy geometrie změřit délku předmětu	porovnávání délky předmětu; používání pravítka, měření pomocí různých délkových měřidel

MATEMATIKA

7. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Číslo a početní operace orientovat se na číselné ose	celá čísla – obor přirozených čísel do 1000, číselná řada, číselná osa; porovnávání čísel do 1000
Číslo a početní operace umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy	jednoduché slovní úlohy
Závislosti, vztahy a práce s daty orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny	jednotky času, praktické využití; seznámení se s digitálním zápisem času
Základy geometrie umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami	používání pravítka a jiných rýsovacích potřeb
Základy geometrie znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary	rovinné útvary; kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj řešení problému a rozhodovací dovednosti

MATEMATIKA

8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Číslo a početní operace psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100	celá čísla – obor přirozených čísel do 1000, číselná řada, číselná osa
Číslo a početní operace sčítat a odčítat písemně dvojčíselná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru	písemné sčítání, odčítání v oboru do 100
Závislosti, vztahy a práce s daty znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času a objemu	jednotky délky, času, hmotnosti, objemu, praktické využití
Základy geometrie používat základní geometrické pojmy	rovinné útvary
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj řešení problému a rozhodovací dovednosti

MATEMATIKA

9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Číslo a početní operace pracovat s kalkulátorem	práce s kalkulátorem
Závislosti, vztahy a práce s daty doplňovat údaje v jednoduché tabulce	tabulky
Základy geometrie rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit	rovinné útvary; přímka, úsečka
Základy geometrie měřit a porovnávat délku úsečky	rovinné útvary; přímka, úsečka
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj řešení problému a rozhodovací dovednosti

MATEMATIKA

10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Číslo a početní operace používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky	násobení čísla 2, 5, 10
Závislosti, vztahy a práce s daty ovládat početní úkony s penězi	manipulace s penězi
Základy geometrie poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	rovinné útvary; prostorové útvary (krychle, koule, válec)
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj řešení problému a rozhodovací dovednosti

5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

5.1 Vyučovací předmět Informační a komunikační technologie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Informační a komunikační technologie** zahrnuje základy práce s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Žáci si prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni a získané dovednosti se pro ně stávají výhodou v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- klade důraz na využití získaných znalostí z oblasti informační a komunikační technologie v praktickém životě
- zadává žákům úlohy, ve kterých si osvojují základní terminologii a obsluhu počítače
- rozvíjí myšlení, postřeh a koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problémů

- vede žáky zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení
- zařazuje do výuky úkoly, ve kterých si žáci ověřují správnost řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vede žáky ke komunikaci prostřednictvím informačních a komunikačních technologií
- vede žáky k využívání vhodné technologie ke komunikaci na dálku
- vede žáky k dodržování vžitých konvencí a pravidel (forma vhodná pro danou technologii)

Kompetence sociální a personální

- vytváří příležitosti k činnosti ve skupinách

Kompetence občanské

- vede žáky k respektování morálních pravidel při používání informačních technologií
- uvádí do povědomí informace o nevhodném obsahu vyskytujícím se na internetu

Kompetence pracovní

- vede žáky k vlastní organizaci práce
- dbá na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s výpočetní technikou

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

5. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší	základy obsluhy počítače; monitor, klávesnice, myš
pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu	software počítače (herní a zábavné výukové programy)
Průřezová témata 5. ročník	Tematické okruhy
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy
ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• ekosystémy • základní podmínky života • lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat psaní známých písmen na klávesnici	software počítače (textový editor); klávesnice, myš
dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou	zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky
Průřezová témata 6. ročník	Tematické okruhy
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy
ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• ekosystémy • základní podmínky života • lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Receptivní činnosti • kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

7. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace	symboly alternativní komunikace na počítači; základní funkce textového a grafického editoru
zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy	výukové a herní programy
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Receptivní činnosti • kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Produktivní činnosti • tvorba mediálních sdělení

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE
8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou	přídavná zařízení počítače, jejich účel, použití a obsluha tiskárny
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Receptivní činnosti • kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat základní funkce mobilního telefonu, přijetí hovoru, případně zprávy SMS	základní způsoby elektronické komunikace; mobilní telefon, e-mail
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Receptivní činnosti • kritické čtení a vnímání mediálních sdělení • fungování a vliv médií ve společnosti Produktivní činnosti • tvorba mediálních sdělení

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE
10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
vyhledávat informace na internetu podle pokynů	možnosti vyhledávání informací pomocí internetu
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Receptivní činnosti • kritické čtení a vnímání mediálních sdělení • fungování a vliv médií ve společnosti

6 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT

6.1 Vyučovací předmět Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Člověk a jeho svět** rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Člověk a jeho svět** je členěn do tematických okruhů: *Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví.*

Propojováním tematických okruhů se mohou tvořit různé varianty. Lze je vzájemně spojovat a doplňovat. Vzdelávací oblast je důležitou složkou počátečního vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk a zdraví.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé
- zadává žákům úkoly zaměřené na pozorování jevů a dějů
- klade důraz na osvojení a užívání základních termínů, znaků a symbolů z oblasti Člověk a jeho svět

Kompetence k řešení problémů

- vede žáka k předcházení nebezpečným situacím
- vede žáky k účelnému rozhodování a jednání v situacích ohrožujících zdraví a bezpečnost vlastní i druhých
- umožňuje žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům

Kompetence komunikativní

- vede žáky k práci s informačními zdroji (různé typy textů a obrazových materiálů, internet, výukové programy, ...)
- vede žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání a bezproblémové komunikaci
- umožňuje žákům vyjadřovat závěry svých pozorování a obhajovat své názory

Kompetence sociální a personální

- vede žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání a zpracovávání informací
- vytváří žákům dostatek příležitostí k osvojování si základních pravidel společenského chování
- nabízí žákům přiměřeně náročné úkoly, aby dosahovali pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- vede žáky k ochraně životního prostředí
- vytváří modelové situace, při kterých se žáci učí adekvátně chovat v krizových situacích
- objasňuje žákům důležitost zdraví; klade důraz na prevenci nemocí a poskytování první pomoci
- seznamuje žáky s následky užívání návykových látek

Kompetence pracovní

- motivuje žáky k zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům a k úplnému dokončení práce
- vede žáky k využívání získaných znalostí v praktickém životě
- klade důraz na bezpečné používání nástrojů, pomůcek a materiálů ve výuce

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Místo, kde žijeme znát název své obce a adresu bydliště	domov a jeho okolí, orientace v okolí bydliště, adresa bydliště
Místo, kde žijeme zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí	škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí, cesta do školy
Lidé kolem nás znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy	rodina a společnost, role členů rodiny, příbuzenské vztahy
Lidé kolem nás znát jména spolužáků a svých učitelů	mezilidské vztahy
Lidé a čas zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)	orientace v čase, určování času; den
Lidé a čas zvládnout rozvržení svých denních činností	rozvržení denních činností
Rozmanitost přírody poznat nejběžnější druhy domácích zvířat	chování živočichů, péče o zvířata a ptáky
Rozmanitost přírody pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny	ovoce, zelenina; sezónní práce na zahradě a na poli; les
Člověk a zdraví dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu	péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena
Člověk a zdraví pojmenovat hlavní části lidského těla	lidské tělo, části lidského těla
Průřezová témata 1. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí
	Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	občanská společnost a škola

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• základní podmínky života • lidské aktivity a problémy životního prostředí
-------------------------	--

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

2. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Místo, kde žijeme poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola)	domov a jeho okolí; orientace v okolí bydliště; škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí, cesta do školy
Lidé kolem nás mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat	mezilidské vztahy; základní pravidla společenského chování
Lidé kolem nás poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti	pracovní činnosti; rodina a společnost
Lidé a čas znát dny v týdnu	orientace v čase; den, týden
Rozmanitost přírody popsat počasí podle obrázku, déšť, sníh, bouřku, vítr	příroda v ročních obdobích, znaky ročních období
Rozmanitost přírody znát základní zásady pobytu v přírodě	ochrana přírody, chování v přírodě; péče o životní prostředí
Člověk a zdraví dokázat upozornit na své zdravotní potíže	péče o zdraví; nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci
Průřezová témata 2. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	občanská společnost a škola
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	lidské vztahy
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	- lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka a prostředí

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Místo, kde žijeme ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy	cesta do školy; bezpečnost, základy dopravní výchovy
Lidé kolem nás vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi	osobní bezpečí, chování v krizových situacích
Lidé a čas rozlišit roční období podle charakteristických znaků	roční období; den, týden, měsíc, rok; kalendář;
Rozmanitost přírody popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních dobách	znaky ročních období, příroda v ročních obdobích
Člověk a zdraví vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání	osobní bezpečí; chování při mimořádných událostech; ošetření drobných poranění
Průřezová témata 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	občanská společnost a škola
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	lidské vztahy
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	- lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka a prostředí

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

4. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Místo, kde žijeme popsat cestu do školy podle otázek	život ve škole a jejím okolí, cesta do školy; základní dopravní výchovy
Místo, kde žijeme znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště	domov a jeho okolí, kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí
Lidé kolem nás dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády	rodina a společnost, role členů rodiny, příbuzenské vztahy, mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování
Lidé kolem nás pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti	pracovní činnosti
Lidé a čas rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)	orientace v čase, kalendář; rozvržení denních činností
Lidé a čas znát roční období a měsíce	kalendář; roční období, měsíce
Rozmanitost přírody poznat nejběžnější volně žijící zvířata	chování živočichů, péče o zvířata a ptáky
Rozmanitost přírody rozlišit listnaté a jehličnaté stromy	stromy – listnaté, jehličnaté; les; chování v přírodě; ochrana přírody
Člověk a zdraví uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy	péče o zdraví, zdravá výživa, denní režim; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena; části lidského těla
Člověk a zdraví dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže	části lidského těla; sdělení potíží; nemoc, chování v době nemoci
Průřezová témata 4. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	občanská společnost a škola
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	lidské vztahy

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí
-------------------------	---

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

5. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Místo, kde žijeme dodržovat zásady bezpečnosti při hrách	škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí; bezpečnost
Lidé kolem nás projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků	mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování; protiprávní jednání a jeho postih
Lidé kolem nás reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech	situace hromadného ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla
Lidé a čas poznat, kolik je hodin (celé hodiny)	orientace v čase, určování času; rozvržení denních činností
Rozmanitost přírody poznat rozdíly mezi stromy a keři	stromy a keře, ovocné, okrasné, listnaté, jehličnaté, sezónní práce na zahradě a na poli
Člověk a zdraví vědět, na koho se obrátit o pomoc	ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním; osobní bezpečí
Člověk a zdraví reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	chování při mimořádných událostech; bezpečné chování v silničním provozu
Průřezová témata 5. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	občanská společnost a škola
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	- lidské vztahy - etnický původ - multikulturalita
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	- lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka a prostředí

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Místo, kde žijeme sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest	okolní krajina (místní oblast, region); regionální zvláštnosti
Lidé kolem nás rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých	nebezpečí ohrožení rizikovým chováním a jeho prevence; protiprávní jednání a jeho postih (krádež, šikana, zneužívání, týrání)
Lidé kolem nás vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby	situace hromadného ohrožení; důležitá telefonní čísla
Lidé a čas porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků	současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života); naše země v dávných dobách, způsob života v pravěku
Lidé a čas seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji	významné historické objekty v regionu a ČR; regionální pověsti; tradiční lidové svátky
Rozmanitost přírody vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí	ochrana přírody, chování v přírodě
Rozmanitost přírody znát základní pravidla ochrany přírody a životní prostředí	ochrana přírody, chování v přírodě; péče o životní prostředí
Člověk a zdraví zvládnout ošetření drobného poranění	ošetření drobných poranění
Člověk a zdraví uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce	osobní bezpečí; bezpečné chování v silničním provozu
Průřezová témata 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj rozvoj schopností poznávání
	Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	Morální rozvoj hodnoty, postoje, praktická etika
	objevujeme Evropu a svět

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy • multikulturalita
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí

7 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SPOLEČNOST

7.1 Vyučovací předmět Člověk a společnost

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Člověk a společnost** má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuluje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Ve vyučovacím předmětu se u žáků formují dovednosti a postoje důležité v občanském životě. Součástí vzdělávání je výchova k toleranci, respektování lidských práv, k úctě a ochraně přírodního prostředí a kulturních hodnot.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Člověk a společnost** zahrnuje tematické okruhy:

Historie našeho národa, Člověk ve společnosti, Poznatky o společnosti, Péče o občana. Tyto okruhy se zaměřují na formování osobnosti žáků po stránce citové a volní a na rozvíjení kognitivních funkcí tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- motivuje žáky k zájmu o minulost vlastního národa
- zařazuje do výuky práci se současnými a historickými prameny
- poznávání historických a kulturních památek v nejbližším okolí
- vede žáky k poznávání postupných změn způsobu života lidí

Kompetence k řešení problémů

- zvládání přiměřeně náročných situací běžného života

Kompetence komunikativní

- učí žáky vyhledávat a třídit informace

- kontrolními otázkami ověřuje, zda žáci látce porozuměli, případné nejasnosti znovu vysvětlí
- umožňuje žákům vyjadřovat a obhajovat vlastní myšlenky, postoje a potřeby, nacházet svou roli ve společnosti

Kompetence sociální a personální

- vede k osvojení základů společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivních mezilidských vztahů
- dbá na dodržování při práci v týmu

Kompetence občanské

- vytváří u žáků povědomí o historii vlastního národa
- vede k pochopení práv a povinností občanů, k rozpoznání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků
- vede k úctě a respektu vůči jiným kulturám
- učí žáky chránit kulturní a přírodní památky

Kompetence pracovní

- klade důraz na bezpečnou manipulaci s napodobeninami historických nástrojů

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

7. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Historie našeho národa poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí	pravěk, život v pravěku; první státní útvary na našem území
Člověk ve společnosti mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků	rodina, funkce a struktura rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí
Člověk ve společnosti respektovat pravidla společenského soužití	mezilidské vztahy ve společnosti, základní pravidla společenského chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku; rovnoprávné postavení žen a mužů; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin
Poznatky o společnosti znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele	prezident republiky; státní symboly
Péče o občana rozeznat nebezpečí ohrožení rizikového chování	člověk a volný čas, volnočasové aktivity, nevhodné využívání volného času; ohrožení rizikovým chováním; nebezpečí drog
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	občan, občanská společnost a stát
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	jsme Evropané
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	etnický původ

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Historie našeho národa vědět o významných osobnostech našich dějin	významné osobnosti našich dějin
Člověk ve společnosti uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování	základní pravidla společenského chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin, rovnoprávné postavení žen a mužů
Člověk ve společnosti znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postižením spoluobčanům	mezilidské vztahy ve společnosti, základní pravidla společenského chování, mezilidská komunikace, úcta k člověku
Poznatky o společnosti být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů	člověk a právo, práva a povinnosti občana, lidská práva, základní lidská práva, práva dětí a jejich ochrana, rodinné právo
Péče o občana mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí	nevhodné využívání volného času, ohrožení rizikovým chováním
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj • hodnoty, postoje, praktická etika
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	• občan, občanská společnost a stát
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• etnický původ

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Historie našeho národa mít základní poznatky z období počátku českého státu	vznik československého státu; vznik samostatné ČR; první prezident T. G. Masaryk
Člověk ve společnosti vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu	rodina, škola, odpovědnost rodičů za výchovu dětí; práva a povinnosti žáků; vztahy ve škole
Poznatky o společnosti uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání	člověk a právo; práva a povinnosti občana; policie, soudy; právní dokumenty občana; druhy a postihy protiprávního jednání; trestná činnost mládeže
Péče o občana dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu	zdravotní a sociální péče; systém zdravotní péče; zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení; orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj • hodnoty, postoje, praktická etika
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	• občan, občanská společnost a stát • principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• etnický původ

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Historie našeho národa mít představu o významných historických událostech v naší zemi	světové války, jejich důsledky; vznik samostatné ČR
Člověk ve společnosti tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin
Poznatky o společnosti být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU	evropská integrace; postavení v ČR v rámci EU
Péče o občana vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany	sociální zabezpečení; orgány a instituce sociální péče
Péče o občana využívat v případě potřeby služeb pomáhajících organizací	pomáhající organizace
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Morální rozvoj
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	• hodnoty, postoje, praktická etika • občan, občanská společnost a stát • principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• jsme Evropané
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• etnický původ
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Receptivní činnosti • fungování a vliv médií ve společnosti

8 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA

8.1 Vyučovací předmět Člověk a příroda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Člověk a příroda** navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která přibližuje přírodovědné učivo na prvním stupni základního vzdělávání a kooperuje s ostatními vzdělávacími oblastmi. Zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti. Dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- rozvíjí schopnost vnímat přírodní zákonitosti
- seznamuje s příčinami přírodních jevů
- vede žáky ke zkoumání fyzikálních objektů a jevů prostřednictvím pozorování
- podněcuje žáky k hledání souvislostí mezi získanými poznatky

Kompetence k řešení problémů

- zařazuje do výuky takové problémové situace, aby žáky zaujaly a byli je schopni vyřešit
- povzbuzuje žáky k samostatnému řešení problémů
- utváří a využívá dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí

Kompetence komunikativní

- podněcuje efektivní a účinnou komunikaci v rámci týmu (např. při pozorování, měření)
- klade důraz na porozumění různých typů záznamů a obrazových schémat

Kompetence sociální a personální

- směřuje žáky k týmové spolupráci při řešení různých úkolů
- motivuje žáky k vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou

- vede žáky ke vzájemné pomoci při plnění zadaných úkolů

Kompetence občanské

- vede žáky k získání elementárního povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- utváří a využívá dovednosti v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí

Kompetence pracovní

- směřuje k získání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály
- navozuje situace, při kterých si žáci mohou ověřit získané znalosti a praktické dovednosti

ČLOVĚK A PŘÍRODA

7. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Základní poznatky z fyziky poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu	pohyby těles, pohyb a klid těles
Základní poznatky z fyziky rozpoznat jednotlivá skupenství	přeměny skupenství, tání a tuhnutí; teploty varu kapaliny
Základní poznatky z chemie rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní	voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody
Základní poznatky z chemie vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta	vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog; úniky nebezpečných látek; ekologické katastrofy; paliva, ropa, uhlí, zemní plyn; příklady využití
Základní poznatky z přírodopisu získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období	ochrana přírody a životního prostředí; praktické poznávání přírody
Základní poznatky z přírodopisu vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku	stavba, tvar a funkce rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod); poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin; významní zástupci vybraných skupin živočichů
Základní poznatky z přírodopisu znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích	stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla
Základní poznatky ze zeměpisu orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny	mapa, orientace na mapě podle barev
Základní poznatky ze zeměpisu najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice	hranice kraje, republiky, sousední státy; Česká republika, zeměpisná poloha
Průřezová témata 7. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

ČLOVĚK A PŘÍRODA

8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Základní poznatky z fyziky rozeznat zdroje tepla	základní fyzikální vlastnosti látek
Základní poznatky z fyziky být seznámen s pohyby planety Země a její důsledky – střídání dne a noci, ročních období	pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce; měsíční fáze
Základní poznatky z chemie rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné	vlastnosti látek, hustota, rozpustnost; vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky
Základní poznatky z chemie vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin	vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu
Základní poznatky z přírodopisu vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují	ochrana přírody a životního prostředí
Základní poznatky z přírodopisu dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody	praktické poznávání přírody, ochrana přírody a životního prostředí
Základní poznatky z přírodopisu vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince	chráněná území
Základní poznatky ze zeměpisu uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	přírodní zajímavosti regionů; zásady ochrany přírody a životního prostředí
Základní poznatky ze zeměpisu Adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života	ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelné pohromy; chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom
Průřezová témata 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

ČLOVĚK A PŘÍRODA

9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Základní poznatky z fyziky rozeznat zdroje zvuku	zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje
Základní poznatky z fyziky vědět, o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	škodlivost nadměrného hluku
Základní poznatky z chemie získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách	léčiva a návykové látky; označování a symboly nebezpečných látek; hořlaviny, zásady zacházení; první pomoc při popálení a poleptání
Základní poznatky z přírodopisu vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování	význam rostlin, využití hospodářsky významných rostlin; chráněné rostliny; léčivé rostliny; poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin
Základní poznatky z přírodopisu znát vybrané zástupce rostlin a živočichů	významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země); hospodářsky významné druhy; kriticky ohrožené druhy; význam rostlin a jejich ochrana; plody jedovatých rostlin
Základní poznatky ze zeměpisu vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy	místní region, zeměpisná poloha, ohraničení vzhledem k okolním regionům
Základní poznatky ze zeměpisu orientovat se na mapě města podle významných bodů	města, doprava
Základní poznatky ze zeměpisu vědět o přírodních zvláštěnostech a kulturních zajímavostech svého regionu	přírodní zajímavosti regionu, místní region, kraje, města, doprava
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj rozvoj schopností poznávání Morální rozvoj
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	- řešení problémů a rozhodovací dovednosti - základní podmínky života

ČLOVĚK A PŘÍRODA

10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Základní poznatky z fyziky být informován o zdrojích elektrického proudu	druhy energie; elektrická energie;
Základní poznatky z fyziky rozpoznat zdroje světla	zdroje světla; využití zrcadel, praktické využití optických přístrojů
Základní poznatky z fyziky znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji	elektrické spotřebiče; dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji; jednoduché stroje a jejich užití v praxi
Základní poznatky z chemie poznat podle etikety chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat	nebezpečné látky a přípravky; označování a symboly nebezpečných látek; značení a užívání běžných chemikálií; zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě; plasty, použití, likvidace
Základní poznatky z přírodopisu poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby	houby s plodnicemi; jedlé, jedovaté, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
Základní poznatky z přírodopisu znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub	poznávání vybraných zástupců rostlin; houby jedlé a jedovaté; praktické poznávání přírody
Základní poznatky ze zeměpisu vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí	kraje, města, doprava; sousední státy, státy EU; zeměpisná poloha ČR, místní region, ohraničení vzhledem k okolním regionům
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	- základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka a prostředí

9 VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA

9.1 Vyučovací předmět Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Hudební výchova** vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí smysl pro rytmus a sluchovou paměť. Podporuje hudební kreativitu a seberealizaci. Kultivuje pěvecký i mluvní projev, vytváří prostor pro emocionální prožitek a pohybové ztvárnění hudby. Umožňuje uvolnění organismu při poslechu hudby.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Učivo hudební výchovy zahrnuje vokální, instrumentální, hudebně pohybové a poslechové činnosti, které vedou žáka k porozumění hudebnímu umění, aktivnímu vnímání hudby a zpěvu. Hudební činnosti vedou k rozvoji hudebnosti, hudebních schopností a dovedností žáka. Vokální činnosti umožňují žákovi při zpěvu uplatnit svůj individuální hlasový potenciál, kultivovat mluvní a pěvecký projev, posilovat správné pěvecké návyky. Instrumentální činnosti zahrnují hru na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci. Pohybem, tancem a gesty je ztvárňována hudba v Hudebně pohybových činnostech. V Poslechových činnostech se žák učí aktivně vnímat, analyzovat a interpretovat hudbu.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede žáky k tomu, aby porozuměli obecně používaným termínům z oblasti hudební výchovy
- podporuje a rozvíjí hudební schopnosti a dovednosti žáků
- poskytuje prostor pro seberealizaci žáků při tvůrčích činnostech

Kompetence k řešení problémů

- vede žáky k rozpoznávání některých hudebních nástrojů
- motivuje žáky k improvizaci při hře na hudební nástroje

Kompetence komunikativní

- poskytuje žákům dostatečný prostor k jejich vlastnímu uměleckému projevu

- vede k pochopení hudby jako specifického prostředku komunikace
- dává žákům prostor k vyjádření myšlenek a pocitů při poslechu hudby

Kompetence sociální a personální

- podporuje sebedůvěru žáků a k pozitivnímu postoji k sobě samému
- vede k vzájemnému naslouchání

Kompetence občanské

- buduje u žáků kladný vztah k hudebním dílům českých i světových tvůrců
- vede žáky k tolerantnímu přístupu vůči kultuře jiných národů a etnik

Kompetence pracovní

- klade důraz na bezpečné a šetrné zacházení s hudebními nástroji
- vede žáky k poznání, že kultura a umění obohacují život člověka

HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. – 3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu; výška, síla, délka tónu; zpěvní hlasy
užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřené svým schopnostem a dovednostem	hra na jednoduché nástroje; nástroje Orffova instrumentáře; zvuk hudebních nástrojů
vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehupební i hudební zvuky	rytmus a pohyb, hra na tělo
soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby	rozpoznávání tempa a rytmu; melodie a skladby určené dětem
naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat	výška, síla, délka tónu; zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu
reagovat pohybem na hudbu	pohybový projev podle hudby – improvizace; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky
Průřezová témata 1. – 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • psychohygiena

HUDEBNÍ VÝCHOVA

4. – 6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu
rozlišit hudební i nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší	výška, síla, délka tónu; zpěvní hlasy; zvuk hudebních nástrojů
správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmicizaci říkadel	pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; výška, síla, délka tónu;
soustředit se na poslech jednoduchých skladeb	rozpoznávání tempa a rytmu; melodie a skladby určené dětem
poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách	hra na jednoduché nástroje; nástroje Orffova instrumentáře; rytmus a pohyb, hra na tělo
propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry	pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové; pochod podle hudebního doprovodu; hudebně relaxační techniky
Průřezová témata 4. – 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • psychohygiena • kreativita

HUDEBNÍ VÝCHOVA

7. – 8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu	upevňování správných pěveckých návyků; zřetelná výslovnost; správné dýchání; rytmická cvičení a rytmiizace říkadel
interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně	lidové i umělé písně; poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů
doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje	hudební doprovody, hra na tělo, nástroje Orffova instrumentáře; rytmická cvičení a rytmiizace říkadel; rozpoznávání zvuků vybraných hudebních nástrojů; hudebně pohybové hry
Průřezová témata 7. – 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• komunikace • kulturní difference

HUDEBNÍ VÝCHOVA

9. – 10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů	relaxační techniky, muzikoterapie; seznámení s významnými hudebními skladateli;
zvládnout základní kroky jednoduchého tance	seznámení s hudebními pojmy, nota, notová osnova, notový klíč; improvizovaný pohyb podle hudby; základní taneční kroky jednoduchých tanců; hudebně pohybové hry
Průřezová témata 9. – 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj • komunikace
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference

9.2 Vyučovací předmět Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** je založen na kreativních činnostech zaměřených na rozvoj jemné motoriky, smyslové citlivosti, myšlení, představivosti a fantazie. Umožňuje žákům uplatňovat neverbální komunikaci, tím podporuje seberealizaci žáků a umožňuje projevit své pocity a prožitky ve vlastní tvorbě.

Úkolem je získávání výtvarných vědomostí a dovedností s použitím vhodných výtvarných technik, schopnost vyjadřovat se a nabývat tak všestranných dovedností. Přispívá k poznávání národní kultury a uvědomění si jejich hodnot.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- rozvíjí tvůrčí činnosti žáků
- umožňuje žákům hodnotit svoji činnost a výsledky své práce
- poskytuje prostor pro seberealizaci žáků při tvůrčích činnostech
- vede žáky k tomu, aby porozuměli obecně používaným výtvarným pojmům

Kompetence k řešení problémů

- umožňuje žákům experimentovat a samostatně se výtvarně projevovat
- vede žáky k plánování vlastní výtvarné činnosti
- podporuje rozeznávání tvarů a barev

Kompetence komunikativní

- vede žáky k vzájemnému sdělování svých názorů a dojmů na výtvarné práce
- nabízí žákům různé typy obrazových materiálů k tvůrčí činnosti

Kompetence sociální a personální

- zapojuje žáky do tvořivé práce ve skupině
- vede žáky sebekriticky posuzovat výsledky své práce
- podporuje sebedůvěru žáků

Kompetence občanské

- buduje u žáků pozitivní vztah k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

- umožňuje žákům pracovat s různým materiálem
- klade důraz na dodržování bezpečnosti žáků při práci
- vede ke správnému používání výtvarných pomůcek a péči o ně

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. – 3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu	rozvíjení grafomotoriky; netradiční výtvarné techniky;
rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních	vnímání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních; prezentace výsledků vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole (pracovní prezentace za pomoci učitele pro spolužáky)
uplatňovat vlastní zkušenost, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech	prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, manipulace s objekty, malba a kresba, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace)
Průřezová témata 1. – 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • psychohygiena • kreativita
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• vztah člověka a prostředí

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

4. – 6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	rozvíjení grafomotoriky; vnímání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce (malba, kresba, ilustrace hračky, objekty, comics)
rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě	netradiční výtvarné techniky; prezentace výsledků vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole; pracovní prezentace za pomoci učitele pro spolužáky, prezentace školy v rámci výstav či dalších akcí školy
při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	vnímání, prezentace a hodnocení vlastních tvůrčích činností ve třídě i ve škole; prezentace školy
vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)	prostředky a postupy pro vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ (manipulace s objekty, malba a kresba, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace)
Průřezová témata 4. – 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • psychohygiena • kreativita
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Produktivní činnosti • tvorba mediálních sdělení

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

7. - 8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby	rozlišování, třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, běžné a umělecké produkce (malba, kresba, objekty, fotografie, animovaný film)
uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy	prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, prožitků (umístění těla a objektů v prostoru, tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru)
Průřezová témata 7. – 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena • kreativita
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

9. - 10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ	prostředky a postupy pro vyjádření pocitů, nálad, představ a zkušeností; kresba, malba, grafika
hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele	výběr a třídění výsledků vlastních tvůrčích činností pro prezentaci (podle vlastní potřeby, před spolužáky, rodiči, pro prezentaci školy), vnímání, porovnávání vlastních výsledků s výsledky ostatních
Průřezová témata 9. - 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • komunikace • kooperace a kompetice
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	• Evropa a svět nás zajímá
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• kulturní difference
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	Produktivní činnosti • tvorba mediálních sdělení

10 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ

10.1 Vyučovací předmět Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** vede žáky k odpovědnosti a ochraně svého zdraví i zdraví ostatních. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí psychomotorické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti a zlepšuje sociální adaptibilitu.

K osvojení dovedností a poznatků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** navazuje na vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**. Vede je ke zdravému způsobu života a k péči o své zdraví. Žáci si upevňují hygienické, stravovací a pracovní návyky, rozvíjejí sociální a komunikační dovednosti.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- předkládá žákům dostatek informačních zdrojů zaměřených na tělesné, duševní, emoční, sociální zdraví a ochranu životního prostředí
- vede žáky k získávání orientace v základních názorech na zdraví

Kompetence k řešení problémů

- předkládá žákům základní modelové ohrožující tělesné i duševní zdraví
- vede žáky k poznávání vlastních pohybových možností a omezení

Kompetence komunikativní

- dává žákům prostor vyjádřit své názory na dané téma
- vede žáka k vnímání prožitků z pohybové činnosti

Kompetence sociální a personální

- používá metody kooperace a týmové spolupráce při posuzování situací v běžném životě

- klade důraz na spolupráci ve skupině, vzájemný respekt a pomoc

Kompetence občanské

- objasňuje žákům důležitost zdraví a odpovědnost za vlastní zdraví
- klade důraz na prevenci nemocí
- vysvětluje žákům rozdíly mezi žádoucími a nežádoucími způsoby chování
- zdůrazňuje význam ochrany životního prostředí pro člověka

Kompetence pracovní

- předává žákům vědomosti a dovednosti, které mohou využít v praktickém životě
- zařazuje do výuky modelové situace zaměřené na poskytnutí účinné pomoci v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

9. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny	vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny; vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech; tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; otužování; význam pohybu pro zdraví; režim dne; relaxační techniky
respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže	dětství, puberta, dospívání; tělesné změny; preventivní a lékařské péče; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě); civilizační choroby, zdravotní rizika, ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy
znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy	výživa a zdraví, zásady zdravého stravování; vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; specifické druhy výživy
uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc	bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi; ochrana člověka za mimořádných událostí; komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti
Průřezová témata 9. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena
	Sociální rozvoj • komunikace
	Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBYČANA	• občanská společnost a škola
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu s rizikovým chováním	sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování; antikoncepce, těhotenství; bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy)
zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí	skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita; šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti
vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví	zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek; zdravotní rizika, civilizační choroby; režim dne
použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci	komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti; preventivní a lékařská péče; dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví; bezpečné prostředí ve škole
řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech	ochrana člověka za mimořádných událostí; dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů
Průřezová témata 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • sebepoznání a sebepojetí • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj • komunikace Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	• občanská společnost a škola
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy

10.2 Vyučovací předmět Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Tělesná výchova** vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, vede je ke zdravému pohybu. Pohybové činnosti pozitivně ovlivňují jejich tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu, přispívají k regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení. Cílem tělesné výchovy je motivovat žáky k zařazení pohybových činností do denního režimu a vytvářet pozitivní vztah ke sportu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Žákům s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina) má škola povinnost současně nabídnout Zdravotní tělesnou výchovu jako alternativní formu tělesné výchovy, jejímž cílem je odstranění nebo zmírnění zdravotního oslabení žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- seznamuje žáky se základní terminologií v oblasti tělesné výchovy, kterou ve výuce pravidelně používá
- umožňuje žákům poznat úroveň vlastních pohybových schopností
- nabízí žákům možnost průběžně porovnávat výsledky pohybových dovedností

Kompetence k řešení problémů

- podporuje žáky zdolávat různé sportovní úkoly
- kladným hodnocením a povzbuzováním motivuje žáky zvládat zadané úkoly

Kompetence komunikativní

- vede žáky k tomu, aby dokázali pojmenovat různé tělovýchovné činnosti a hry
- klade důraz na porozumění a plnění tělovýchovných pokynů

Kompetence sociální a personální

- seznamuje žáky s pravidly her a soutěží
- vede žáky k dodržování pravidel fair play

- podporuje jejich sebedůvěru a samostatný osobnostní rozvoj

Kompetence občanské

- buduje v žácích pozitivní postoj ke sportu a tělesným aktivitám
- nabádá žáky k ohleduplnému chování vůči méně zdatným spolužákům

Kompetence pracovní

- klade důraz na bezpečnost a hygienu práce při používání tělovýchovného nářadí
- pozitivně motivuje žáky k dokončení zadaného úkolu
- prostřednictvím různých cvičení a tréninku rozvíjí tělesnou zdatnost žáků
- vede žáky k tomu, aby získané znalosti a dovednosti využívali k jejich dalšímu rozvoji

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
mít kladný postoj k pohybovým aktivitám	význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, spontánní pohybové činnosti a hry; organizace při TV, základní organizační činnosti
zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	příprava organismu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení
reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti	kommunikace v TV, smluvené povely a signály; pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her
mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	motivační, tvořivé a napodobivé hry, pohybové hry s různým zaměřením s využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní
dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	hygiena při TV, osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv
Průřezová témata 1. – 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj • mezilidské vztahy • kooperace a kompetice Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti

TĚLESNÁ VÝCHOVA

4. - 6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla	zdravotně zaměřené činnosti; správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení
podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením	rytmická a kondiční cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky; další pohybové činnosti a netradiční sporty podle podmínek školy, podle zájmu a možností žáků
rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	základy atletiky, průpravné atletické činnosti; varianty chůze; běhy na krátké vzdálenosti; motivovaný vytrvalostní běh (podle schopností žáků); skok do dálky; hod míčkem; turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu; pobyt v zimní přírodě; hry na sněhu a na ledě; základní techniky pohybu a jízdy na saních a bobech; bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu
rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti	organizace při TV, základní organizační činnosti
zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti	základy gymnastiky, průpravná cvičení; cvičení s náčiním a na vybraném nářadí
využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích	zásady sportovního jednání a chování; fair play; základy sportovních her, průpravné hry; základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti; hry s upravenými pravidly
uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti	bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí; pobyt ve vodním prostředí, hygiena plavání; adaptace na vodní prostředí; hry ve vodě, aquagymnastika, plavání (podle podmínek školy)
Průřezová témata 4. – 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj

	• mezilidské vztahy • kooperace a kompetice Morální rozvoj • řešení problémů a rozhodovací dovednosti
--	--

TĚLESNÁ VÝCHOVA

7. - 8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností	význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity
Činnosti ovlivňující zdraví cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení	rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností
Činnosti ovlivňující zdraví využívat základní kompenzační a relaxační techniky	prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová cvičení, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami; rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem; sportovní hry s upravenými pravidly
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti	gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí; atletika, starty; běh na dráze, v terénu, skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem, hod granátem, vrh koulí; pobyt v přírodě, chůze a orientace v terénu
Průřezová témata 7. – 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj • poznávání lidí • komunikace • kooperace a kompetice

TĚLESNÁ VÝCHOVA

9. – 10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví uplatňovat bezpečné chování v přírodě a silničním provozu	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí
Činnosti ovlivňující zdraví znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech,
Činnosti podporující pohybové učení dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách	komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech; pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her
Činnosti podporující pohybové učení sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony	historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže
Průřezová témata 9. - 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj • poznávání lidí • komunikace • kooperace a kompetice
	MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA • lidské vztahy

Poznámka: Žákům s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina) má škola povinnost současně nabídnout **Zdravotní tělesnou výchovu (ZTV)** jako alternativní formu tělesné výchovy. Do ZTV jsou žáci zařazováni na doporučení lékaře. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení. Cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. – 6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	
uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech	
zaujímat správné základní cvičební polohy	
zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	
zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele	
Průřezová témata 1. - 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena
	Sociální rozvoj • poznávání lidí • komunikace • kooperace a kompetice
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy

Učivo:

Činnosti a informace podporující korekce zdravotního oslabení – konkrétní zdravotní oslabení, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obuv pro ZTV, zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení.

Speciální cvičení – základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení podle typu oslabení, relaxační cvičení – celková a lokální, dechová cvičení – správný dechový stereotyp.

- oslabení podpůrně pohybového systému
- oslabení vnitřních orgánů
- oslabení smyslových a nervových funkcí

Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti – pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení.

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

7. – 10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	
mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení	
zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, snažit se o jejich optimální provedení	
Průřezová témata 7. - 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena Sociální rozvoj • poznávání lidí • komunikace • kooperace a kompetice
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	• lidské vztahy

Učivo:

Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení – základní termíny osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, nevhodná cvičení a činnosti.

Speciální cvičení – soubor speciálních cvičení pro jednotlivé typy zdravotního oslabení, je shodný pro první a druhý stupeň. Učivo tohoto tématu je uvedeno na prvním stupni a je využitelné i pro druhý stupeň.

Všestranné rozvíjející pohybové činnosti – pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení.

11 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

11.1 Vyučovací předmět Člověk a svět práce

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Člověk a svět práce** je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Obsah vyučovacího předmětu je rozdělen na tematické okruhy: *Sebeobsluha, Práce s drobným materiálem, Práce montážní a demontážní, Pěstitelské práce, Práce v domácnosti, Práce s technickými materiály* (zařazeny pouze na druhém stupni). V devátém a desátém ročníku lze podle schopností žáků zařadit předprofesní přípravu, jejíž zaměření záleží na místních podmínkách a možnostech školy.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- nabízí žákům vhodné způsoby a metody, které využívají při pracovních činnostech
- dbá na užívání správného pojmenování pracovních činností

Kompetence k řešení problémů

- klade důraz na osvojování pracovních postupů a dovedností žáků k řešení různých problémů
- umožňuje žákům ověřovat si správnost pracovních postupů
- vede k překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů

Kompetence komunikativní

- vytváří žákům prostor pro vyjádření vlastního názoru na realizovanou pracovní činnost
- umožňuje žákům při pracovních činnostech diskutovat o dané problematice

Kompetence sociální a personální

- vede žáky k ochotě vzájemně si pomáhat a spolupracovat
- vyžaduje důsledné dodržování společně dohodnutých pravidel v týmu
- řídí práci v kolektivu a vede k odpovědnosti za výsledky práce

Kompetence občanské

- směřuje žáky k ochraně životního prostředí
- umožňuje žákům využít svou tvořivost při plnění zadaných úkolů
- vede žáky k poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času

Kompetence pracovní

- buduje u žáků pozitivní vztah k práci
- rozvíjí manuální zručnost žáků
- vyžaduje bezpečné zacházení s různými materiály, pracovními nástroji a vybavením
- vede žáky k tomu, aby si uvědomili důležitost využití osvojených poznatků a pracovních dovedností v budoucím životě

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

1. – 3. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Sebeobsluha zvládnout základní hygienické návyky a sebeoblužné činnosti	základní hygienické návyky, osobní hygiena
Sebeobsluha zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání	svlékání a oblékání oděvu, skládání oděvu, obouvání
Sebeobsluha udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	běžná údržba a obuvi, ukládání, čištění
Práce s drobným materiálem třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev	různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie a jiné)
Práce s drobným materiálem zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití
Práce s drobným materiálem vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	jednoduché pracovní operace a postupy
Práce s drobným materiálem pracovat podle slovního návodu	jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
Práce montážní a demontážní zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	stavebnice, plošné, prostorové, sestavování jednoduchých modelů
Pěstitelské práce provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	základní podmínky pro pěstování rostlin
Pěstitelské práce pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě	pěstování pokojových rostlin, podmínky pro pěstování, pěstování rostlin na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina a jiné)
Pěstitelské práce používat lehké zahradní náčiní	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování; výživa rostlin, osivo
Práce v domácnosti upravit stůl pro jednoduché stolování	stolování; jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
Práce v domácnosti přípravit jednoduchý pokrm	potraviny, výběr, nákup a skladování potravin
Práce v domácnosti chovat se vhodně při stolování	pravidla správného stolování

Práce v domácnosti orientovat se v základním vybavení kuchyně	základní vybavení kuchyně
Práce v domácnosti zvládat drobné úklidové práce	drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání prachu
Průřezová témata 1. – 3. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • kreativita Sociální rozvoj • kooperace a kompetice
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• ekosystémy • základní podmínky života • vztah člověka a prostředí

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

4. – 6. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Sebeobsluha pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci	základní hygienické návyky, osobní hygiena
Sebeobsluha zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi	běžná údržba oděvu i obuvi, ukládání, čištění
Sebeobsluha dodržovat zásady účelného oblékání	svlékání a oblékání oděvu, péče o osobní věci
Práce s drobným materiálem pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů	různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie a jiné)
Práce s drobným materiálem využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic	lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik, zpracování vybraných materiálů
Práce s drobným materiálem volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití
Práce s drobným materiálem udržovat pořádek na pracovním místě; dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
Práce montážní a demontážní provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	montáž a demontáž jednoduchých předmětů
Práce montážní a demontážní pracovat podle slovního návodu, předlohy	práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy
Práce montážní a demontážní spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty	sestavování jednoduchých modelů
Práce montážní a demontážní udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy
Pěstitelské práce znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování; výživa rostlin; osivo
Pěstitelské práce ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny	pěstování pokojových rostlin, podmínky pro pěstování; pěstování rostlin na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina a jiné)
Pěstitelské práce	základní podmínky pro pěstování rostlin, zásady bezpečné

volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	práce s rostlinami
Pěstitelské práce vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách	pěstování rostlin na zahradě (léčivky, jedovaté rostliny); zásady bezpečné práce s rostlinami
Pěstitelské práce dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě	zásady bezpečné práce s rostlinami
Práce v domácnosti znát základní vybavení kuchyně	základní vybavení kuchyně
Práce v domácnosti připravit jednoduché pohoštění	potraviny, výběr, nákup a skladování; stolování
Práce v domácnosti uplatňovat zásady správné výživy	potraviny, výběr, nákup potravin
Práce v domácnosti dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování	stolování; jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
Práce v domácnosti zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji	práce s drobným kuchyňským náčiním, bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami
Práce v domácnosti vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě	drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání prachu
Práce v domácnosti udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti	drobné úklidové práce; práce s drobným kuchyňským náčiním
Průřezová témata 4. – 6. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - kreativita Sociální rozvoj - kooperace a kompetice
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	- základní podmínky života - vztah člověka a prostředí

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

7. – 8. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Práce s technickými materiály rozlišovat různé druhy materiálů	práce s různým materiálem; materiály, vlastnosti, užití v praxi (dřevo, kov, plasty)
Práce s technickými materiály získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech	jednoduché pracovní operace a postupy
Práce s technickými materiály zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu	základní dovednosti ručních prací; jednoduché pracovní postupy
Práce s technickými materiály orientovat se v jednoduchých postupech a návodech	jednoduché pracovní postupy; pracovní nářadí pro ruční opracování
Práce montážní a demontážní zvládat jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi	stavebnice – montáž a demontáž
Práce montážní a demontážní provádět údržbu jednoduchých předmětů	práce s návodem, předlohou
Pěstitelské práce pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě	základní podmínky pro pěstování, pokojové květiny, aranžování a jednoduchá vazba
Pěstitelské práce znát hlavní zásady pěstování zeleniny	zelenina, sadba, osivo, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny, skladování, konzervování
Pěstitelské práce znát běžné druhy ovoce	ovoce, druhy ovoce, způsob pěstování drobného ovoce, skladování, konzervování
Pěstitelské práce volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	pěstování vybraných rostlin; rostliny a zdraví člověka, léčivé účinky rostlin; rostliny jedovaté; alergie
Pěstitelské práce používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě	základní zpracování půdy; výživa rostlin, základní podmínky pro pěstování
Práce v domácnosti zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti	údržba a úklid v domácnosti, úklidové prostředky, postupy; bezpečnost při styku s čisticími prostředky
Práce v domácnosti používat vhodné prostředky při práci v domácnosti	kuchyně, základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
Práce v domácnosti	elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání ochrana a

používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče	údržba, bezpečnost provozu; nebezpečí úrazu elektrickým proudem
Průřezová témata 7. – 8. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena • kreativita Sociální rozvoj • kooperace a kompetice
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

9. – 10. ročník

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Práce s technickými materiály vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky	jednoduché pracovní postupy, pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
Práce s technickými materiály dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím	základní dovednosti ručních prací
Práce montážní a demontážní dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy	práce s návodem, předlohou
Práce montážní a demontážní sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model	práce s návodem, předlohou; sestavování modelů, montáž a demontáž
Pěstitelské práce dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě	základní podmínky pro pěstování, základní zpracování půdy, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin
Pěstitelské práce seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin	léčivé rostliny, pěstování vybraných rostlin; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin; rostliny jedovaté; alergie
Pěstitelské práce vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se zvířaty
Práce v domácnosti přípravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy	příprava pokrmů, úprava pokrmů za studena; základní způsoby teplé úpravy; základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů; zásady zdravé výživy
Práce v domácnosti dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu	úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání; chování u stolu; zdobné prvky a květiny na stole; prostírání při slavnostních příležitostech
Práce v domácnosti dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky	prací a čisticí prostředky a zacházení s nimi; elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba, bezpečnost provozu; nebezpečí úrazu elektrickým proudem
Průřezová témata 9. – 10. ročník	Tematické okruhy
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	Osobnostní rozvoj • seberegulace a sebeorganizace • psychohygiena • kreativita

	Sociální rozvoj • kooperace a kompetice
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	• lidské aktivity a problémy životního prostředí • vztah člověka a prostředí

Díl II

**Vzdělávání žáků s těžkým mentálním
postižením a souběžným postižením více
vadami**

Učební plán

1. STUPEŇ		ROČNÍK						CELKEM	MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE	DISPONIBILNÍ ČASOVÁ DOTACE
VZDĚLÁVACÍ OBLAST	PŘEDMĚT	1.	2.	3.	4.	5.	6.			
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	4	4	4	4	4	4	24	18	6
	Řečová výchova	3	3	3	3	3	3	18	12	6
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	24	24	0
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	6	6	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	6	6	0
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	2	2	2	2	2	2	12	12	0
	Zdravotní tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	24	24	0
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	12	12	0
Celkem dle ŠVP		21	21	21	21	21	21	126	114	12

2. STUPEŇ		ROČNÍK				CELKEM	MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE	DISPONIBILNÍ ČASOVÁ DOTACE
VZDĚLÁVACÍ OBLAST	PŘEDMĚT	7.	8.	9.	10.			
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	4	4	4	4	16	12	4
	Řečová výchova	3	3	3	3	12	8	4
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	16	16	0
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4	4	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	4	4	0
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	2	2	2	2	8	8	0
	Zdravotní tělesná výchova	4	4	4	4	16	16	0
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	2	2	2	2	8	8	0
Celkem dle ŠVP		21	21	21	21	84	74	8

Zkratky názvů vzdělávacích předmětů			
1. stupeň		2. stupeň	
Rozumová výchova	RV	Rozumová výchova	RV
Řečová výchova	ŘV	Řečová výchova	ŘV
Smyslová výchova	SV	Smyslová výchova	SV
Hudební výchova	HV	Hudební výchova	HV
Výtvarná výchova	VV	Výtvarná výchova	VV
Pohybová výchova	PV	Pohybová výchova	PV
Zdravotní tělesná výchova	ZTV	Zdravotní tělesná výchova	ZTV
Pracovní výchova	PrV	Pracovní výchova	PrV

12 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A KOMUNIKACE

12.1 Vyučovací předmět Rozumová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu **Rozumová výchova** je snaha o dosažení a rozvíjení rozumových schopností žáků na optimální možné úrovni.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Obsah vyučovacího předmětu **Rozumová výchova** je rozdělena na tematické okruhy: *Rozvíjení poznávacích schopností, Rozvíjení logického myšlení a paměti, Rozvíjení grafických schopností*. Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede k rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- vede k osvojení základů psaní hůlkového písma

Kompetence k řešení problémů

- vede k osvojení základů orientace

Kompetence komunikativní

- směřuje k rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace

Kompetence sociální a personální

- rozvíjí poznávací schopnosti

Kompetence pracovní

- vede k uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech

ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Rozvíjení poznávacích schopností pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat	části těla a jejich pojmenovávání, vlastní osoba
Rozvíjení poznávacích schopností reagovat na oslovení jménem, znát své jméno	znát a používat vlastní jméno, oslovení
Rozvíjení poznávacích schopností znát členy své rodiny	rodina, členové rodiny, jména členů rodiny
Rozvíjení poznávacích schopností poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem	vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec – dívka), učitelé
Rozvíjení poznávacích schopností vnímat různé podněty a reagovat na ně	psychomotorické hry, škola, třída, orientace ve třídě, budově, školní pomůcky
Rozvíjení poznávacích schopností orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor	prostorová orientace; časová orientace (roční období, části dne)
Rozvíjení poznávacích schopností poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti	sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví, třídění a řazení předmětů podle různých kritérií
Rozvíjení poznávacích schopností vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže	vlastní osoba, péče o zdraví
Rozvíjení poznávacích schopností řadit obrázky podle zadaných kritérií	sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů, poznávání různých předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti
Rozvíjení logického myšlení a paměti koncentrovat se na určitou činnost	orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období; vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce), konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti
Rozvíjení logického myšlení a paměti rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků	manipulační činnosti; porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků
Rozvíjení logického myšlení a paměti zvládnout složení dějových obrázků	základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra
Rozvíjení logického myšlení a paměti orientovat se na stránce, na řádku	nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty
Rozvíjení logického myšlení a paměti číst vybraná písmena a krátká slova	nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty

Rozvíjení logického myšlení a paměti opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku	nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty
Rozvíjení logického myšlení a paměti přiřazovat číslice počtu prvků	představy počtu, vytváření představ, posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslic
Rozvíjení grafických schopností uchopit a podržet podaný předmět	rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů
Rozvíjení grafických schopností uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní	uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty
Rozvíjení grafických schopností nakreslit různé druhy čar	oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky
Rozvíjení grafických schopností poznat grafickou podobu písmen	písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu
Rozvíjení grafických schopností napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic	hůlkové písmo, číslice
Rozvíjení grafických schopností poznat základní geometrické tvary	svislé a šikmé čáry oběma směry; manipulační činnosti s předměty

12.2 Vyučovací předmět Řečová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Řečová výchova** vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích citových i volných vlastností žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vyučovací předmět **Řečová výchova** zahrnuje tematický okruh *Rozvíjení komunikačních dovedností*, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny Augmentativní a alternativní komunikační systémy. Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede k rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- směřuje k osvojení základů psaní hůlkového písma

Kompetence k řešení problémů

- motivuje k osvojení základů orientace

Kompetence komunikativní

- rozvíjí řečové schopnosti, případně osvojuje komunikační dovednosti za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)

Kompetence sociální a personální

- vede k rozvoji poznávacích schopností

Kompetence pracovní

- směřuje k uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech

ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby	sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacie, napodobování hlasů a zvuků
snažit se o správné dýchání	oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání
vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty	systémy augmentativní a alternativní komunikace
znát své jméno a reagovat na oslovení jménem	tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií
znát jména nejbližších osob a spolužáků	tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií; spontánní a jednoduché tematické rozhovory
umět pozdravit, poděkovat – verbálně, gesty	kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku
sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem	fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tematické rozhovory
využívat komunikační počítačové hry	počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace

13 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT

13.1 Vyučovací předmět Smyslová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Smyslová výchova** rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů. Prolíná se všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládání jejich vzdělávacích obsahů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vyučovací předmět je členěn do tematických okruhů *Rozvíjení zrakového vnímání, Rozvíjení sluchového vnímání, Rozvíjení hmatového vnímání, Prostorová a směrová orientace, Rozvíjení čichového a chuťového vnímání.*

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- motivuje k poznávání a pojmenovávání základních barev
- směřuje k rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku

Kompetence k řešení problémů

- vede k orientaci v nejbližším okolí
- motivuje k rozlišování a určování chuťových vlastností látek

Kompetence komunikativní

- směřuje k napodobování předváděných pohybů
- vede k napodobování a rozlišování různých zvuků

Kompetence sociální a personální

- vede k uspokojování základních životních potřeb

Kompetence pracovní

- směřuje k upevňování hygienických a stravovacích návyků
- vede k vytváření základních schopností manipulace s předměty

SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Rozvíjení zrakového vnímání uchopit předměty a manipulovat s nimi	třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech
Rozvíjení zrakového vnímání rozlišovat tvary a barvy předmětů	rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi
Rozvíjení zrakového vnímání poznat, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti	rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi
Rozvíjení zrakového vnímání třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty	cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů
Rozvíjení zrakového vnímání poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky	vnímání prostoru oběma očima, jedním okem; denní časové úseky podle činnosti, obrázků nebo piktogramů
Rozvíjení zrakového vnímání rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu	denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů
Rozvíjení zrakového vnímání napodobit předvedené pohyby	vnímání prostoru oběma očima, jedním okem
Rozvíjení sluchového vnímání reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání	sluchově motorická cvičení, sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku
Rozvíjení sluchového vnímání poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky	nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků
Rozvíjení sluchového vnímání poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí	sluchově motorická cvičení
Rozvíjení sluchového vnímání poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky	cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků; rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků a podobně)
Rozvíjení sluchového vnímání rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků	sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku; rozlišování a určování zvuků podle směru, délky a intenzity
Rozvíjení hmatového vnímání zvládat základní sebeobslužné dovednosti	sebeobslužné dovednosti
Rozvíjení hmatového vnímání poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětu	rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů
Rozvíjení hmatového vnímání třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru	třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu

Rozvíjení hmatového vnímání poznat známé předměty podle hmatu	rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů
Rozvíjení hmatového vnímání rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplota)	rozlišování fyzikálních vlastností předmětů
Prostorová a směrová orientace vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru	směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace
Prostorová a směrová orientace orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí	orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru
Prostorová a směrová orientace rozlišovat vpravo - vlevo	rozlišování pravá - levá
Prostorová a směrová orientace rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle	umísťování předmětů podle pokynů
Prostorová a směrová orientace řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu	umísťování předmětů podle pokynů
Prostorová a směrová orientace rozeznat roční období podle základních znaků	příroda v ročních obdobích
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání rozlišit jednotlivé chutě	rozlišování základních chutí; rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání poznat předměty čichem podle vůně	rozvoj čichové percepce; dýchání
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání rozlišit vůně a pachy	rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů; poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky	poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy

14 VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA

14.1 Vyučovací předmět Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Hudební výchova** vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje i rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- směřuje k napodobování a rozlišování různých nehupebních a hudebních zvuků
- motivuje k soustředění na poslech krátkých skladeb

Kompetence k řešení problémů

- vede k rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku

Kompetence komunikativní

- vede k rozvoji individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci

Kompetence sociální a personální

- vede k vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

Kompetence pracovní

- podporuje zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat správné dýchání; snažit se o správnou intonaci a melodii	dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení
rozlišovat zvuky hudebních nástrojů	melodická cvičení, Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangel)
zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje	zpěv – jednoduché písně a s hudebním doprovodem
doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje	hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení
zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu	rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadel, hra na tělo, Orffův instrumentář
soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby	poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba

14.2 Vyučovací předmět Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu **Výtvarná výchova** se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, všestrannému prohlubování senzibility žáka. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa. Je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- směřuje k rozlišování barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření

Kompetence k řešení problémů

- vede k vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

Kompetence komunikativní

- motivuje k rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci

Kompetence sociální a personální

- vede ke společnému tvoření

Kompetence pracovní

- směřuje k zvládnutí jednoduchých výtvarných technik při práci s různými materiály

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu	základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru
používat na elementární úrovni prostředky a postupy	kresba různými nástroji; malba na různorodý materiál
vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary	netradiční výtvarné techniky
vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity	prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty)
uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech	uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty; využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací; vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy

15 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ

15.1 Vyučovací předmět Pohybová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Pohybová výchova** je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoj řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede ke zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění

Kompetence k řešení problémů

- vede k poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení

Kompetence komunikativní

- motivuje k vnímání prožitků z pohybové činnosti

Kompetence sociální a personální

- vede k uplatňování preventivních činností podporujících zdraví

Kompetence pracovní

- směřuje k odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin

POHYBOVÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry
zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	základní manipulace s míčem a drobným náčiním
reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti	základní manipulace s míčem a drobným náčiním; rytmická cvičení
mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	rytmická cvičení
rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh	turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu
zvládnout uvolnění a zklidnění organismu	relaxační cvičení; prvky jógových cvičení

15.2 Vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Zdravotní tělesná výchova** aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifikaci postižení.

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede ke zvyšování koncentrace pozornosti

Kompetence k řešení problémů

- směřuje k péči o zdraví ve snaze o jeho zlepšení a posílení

Kompetence komunikativní

- motivuje k rozvoji aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností

Kompetence sociální a personální

- pomáhá žákovi vnímat jednotlivé části těla vhodnými způsoby (prostřednictvím masážních technik a pomůcek)

Kompetence pracovní

- vede k dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách	dechová cvičení; zásady správného držení těla; rozvíjení jemné i hrubé motoriky; koordinace pohybů
zaujímat správné základní cvičební polohy	vnímání pocitů při cvičení
zvládat jednoduchá speciální cvičení	uvolňovací cvičení; relaxační cvičení
zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů	pohybový režim; pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifitě postižení; pohybové hry

Poznámka: U žáků s těžkým mentálním postižením, u kterých je vzhledem k závažnosti postižení výrazně omezená hybnost, se zařazuje jako alternativa ke Zdravotní tělesné výchově Rehabilitační tělesná výchova. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat k rozvíjení hybnosti žáků s nejtěžším postižením a tím současně rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení.

Výuka je zařazena po konzultaci a pod supervizí odborného lékaře a může ji provádět pracovník se speciální kvalifikací (fyzioterapeut, speciální pedagoga se somatopedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením).

REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám	relaxační cvičení; uvolňování spastických částí těla
rozvíjet motoriku a koordinaci poloh	rozvíjení motoriky – koordinace pohybů; rovnovážná cvičení; manipulace s drobným náčiním
zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost	rehabilitační cvičení; alternativní formy terapie podle možností školy i žáků
reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti	rozvíjení hybnosti; polohování, změny polohy; uvolňovací cvičení
snažit se o samostatný pohyb	stimulace pohybu v prostoru; rozvíjení aktivního pohybu; nácvik chůze s oporou, s dopomocí; samostatný pohyb

16 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

16.1 Vyučovací předmět Pracovní výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Pracovní výchova** zahrnuje pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a systematicky je ovlivňuje. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)

Vyučovací předmět je realizován v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku. Vyučovací předmět je rozdělen na tematické okruhy: *Sebeobsluha, Práce s drobným materiálem, Práce montážní a demontážní, Pěstitelské práce, Práce v domácnosti.*

Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Kompetence k učení

- vede k osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- směřuje k získání schopnosti obsluhovat základní domácí spotřebiče

Kompetence k řešení problémů

- motivuje k porozumění jednoduchým pracovním postupům
- vede k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Kompetence komunikativní

- vede k vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci

Kompetence sociální a personální

- motivuje k poznávání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib

Kompetence pracovní

- vede k získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- směřuje k rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností

PRACOVNÍ VÝCHOVA

Školní výstupy, žák by měl	Učivo
Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti) zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)	svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot; hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek
Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti) dodržovat klid a čistotu při stolování	stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování; spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek
Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti) umět používat příbor	stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování
Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti) udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí	obouvání, zouvání a šněrování, skládání a ukládání oděvu; spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek
Práce s drobným materiálem zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek
Práce s drobným materiálem vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie a jiné); jednoduché pracovní postupy a techniky
Práce s drobným materiálem pracovat podle slovního návodu	lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů
Práce s drobným materiálem udržovat pracovní místo v čistotě	pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek
Práce montážní a demontážní zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivnímu hrami	konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky); stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních; montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty
Pěstitelské práce provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	základní podmínky pro pěstování rostlin; pěstování rostlin v bytě i na zahradě
Pěstitelské práce pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny	základní podmínky pro pěstování rostlin
Pěstitelské práce používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní	pomůcky a náčiní pro práci na zahradě
Pěstitelské práce dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě	pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku

Práce v domácnosti provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy	drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla
Práce v domácnosti prostřít stůl pro běžné stolování	stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování
Práce v domácnosti zvládnout nákup a uložení základních potravin	nákup a skladování základních potravin
Práce v domácnosti připravit jednoduchý pokrm podle pokynů	příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů
Práce v domácnosti dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti	zásady bezpečnosti a hygieny při práci v domácnosti

17 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Hodnocení je významnou součástí vzdělávacího procesu, a to nejen pro žáky, ale také pro učitele a zákonné zástupce žáků. Vhodným hodnocením poskytujeme žákovi důležité informace o vlastním postupu v učení. Kvalitní hodnocení nám umožňuje posuzovat úspěšnost výuky, plánovat další cíle vyučování i prostředky jejich naplnění. Hodnocení by mělo být pro žáky motivující, mělo by vést k podpoře sebedůvěry žáka.

17.1 Formy hodnocení

- slovním hodnocením
- alternativními způsoby hodnocení (oceňování výkonů, hodnocení symboly)

17.2 Hodnocení žáků na vysvědčení

Hodnocení studijních výsledků žáka je vyjádřeno:

- slovním hodnocením

17.3 Kritéria hodnocení dosažené úrovně požadovaných kompetencí

- zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních schopností a možností žáka
- schopnost řešit problémové situace odpovídající mentální úrovni žáka
- úroveň komunikačních dovedností odpovídající zdravotnímu stavu žáka
- míra zodpovědnosti a tolerance, kterou žák pocítuje k sobě i k druhým v rámci svých možností
- změny v chování (názorech) i dovednostech dle individuálních možností žáka
- míra zodpovědnosti v přístupu k práci, schopnost vykonávat činnosti smysluplně

Pro pedagoga je nezbytné, aby k hodnocení a klasifikaci přistupoval s přiměřenou náročností a pedagogickým taktem, se zřetelem na individuální možnosti a schopnosti každého žáka a také s přihlédnutím na doporučení školského poradenského zařízení, lékaře.